

PROTOKÓŁ z XLVII posiedzenia Rady do Spraw Cyfryzacji, które odbyło się 10 marca 2023 roku, o godzinie 13:00 w formie wideokonferencji.

Spotkanie z Panem Mecenasem Tomaszem Darkowskim przedstawicielem Biura Rzecznika Praw Dziecka oraz Panem Maciejem Świrskim, Przewodniczącym Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji na temat projektu ustawy o ochronie małoletnich przed dostępem do treści nieodpowiednich w Internecie.

Prowadzący ten punkt posiedzenia Pan Konrad Ciesiołkiewicz na wstępie zaznaczył, że Rada od kilku spotkań zajmuje się tematyką podmiotowości i praw dziecka w środowisku cyfrowym. Wskazał, że została przedstawiona rekomendacja Komitetu Praw Dziecka ONZ i przeprowadzona dyskusja wokół niej w gronie Rady. Przypomniał, że problematyka projektu ustawy o ochronie małoletnich przed dostępem do treści nieodpowiednich w Internecie była już omawiana w gronie Rady. Do tej pory dyskusja toczyła się przez pryzmat przede wszystkim dostępu do treści pornograficznych. Wspomniano, że przygotowany został draft stanowiska w tym zakresie. Przypomniano, że dyskusja w trakcie spotkania zmierzała w kierunku potrzeby zdefiniowania zjawiska treści pornograficznych, a także rozszerzającym - pornografia nie jest jedynym zjawiskiem spełniającym kryteria treści nieodpowiednich. Poproszono zaproszonych gości o komentarz do problematyki praw dziecka w środowisku informacyjno-cyfrowym.

Pan Przewodniczący Maciej Świrski wskazał, że jedynym z głównych zdań Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji jest ochrona małoletnich. W obecnej regulacji prawnej w zasadzie obejmuje radio i telewizję, zarówno w tradycyjnym kształcie jak i serwisy dostępne w Internecie. KRRiT interesuje również kwestia ochrony małoletnich w świecie internetowym, z uwagi na to, iż zacznie obowiązywać regulacja Digital Services Act, która będzie prawdopodobnie nakładać na KRRiT także obowiązki związane z ochroną małoletnich w świecie szeroko pojętego Internetu. Pan Przewodniczący M. Świrski odniósł się do kwestii ochrony przed niewłaściwymi reklamami skierowanymi do dzieci i młodzieży. Wskazał, że istnieje bardzo szeroki i przestrzegany zakres samoregulacji rynku w tej materii. KRRiT notuje bardzo mało wykroczeń w zakresie reklam skierowanych do dzieci i młodzieży przy nieodpowiednich produktach dla tej grupy. Osobnym tematem, na który należy zwrócić uwagę jest wielki przemysł treści reklamowych skierowanych także do dzieci i młodzieży na platformach udostępniania wideo, gdzie ta sprawa nie jest uregulowana. KRRiT nie posiada jako regulator możliwości prawnych unormowania tej kwestii, pomóc ma w tym dokument DSA. W zakresie monitorowania przez KRRiT dostępności treści zakazanych (pornografia) to interpretacja KRRiT jest ścisła i od lat stosowana, tzn. serwisy tego rodzaju muszą mieć zabezpieczenie w postaci systemu płatnościowego. Przewodniczący KRRiT wspomniał także o kwestii technik uzależniających, które są stosowane w serwisach społecznościowych, w serwisach audio wideo oraz w grach. W ocenie Przewodniczącego M. Świrskiego kwestią dyskusji ogólnościowej jest zbudowanie konsensusu przez całe środowisko ludzi zainteresowanych tą materią, czyli producentów gier i treści, ale także nadawców

operatorów udostępniających platformy, że tego rodzaju techniki uzależniające powinny być niedozwolone. KRRiT w momencie, gdy DSA zostanie implementowane w pełni w Polsce powinna zająć się tą kwestią.

Pan mec. Tomasz Darkowski wspomniał, że w pierwszej kolejności trzeba zauważyć, że dzieci korzystają przede wszystkim z mediów nowoczesnych, czyli Internetu, stron internetowych, komunikatorów, a rzadziej z telewizji. Telewizja nie jest już tak popularna wśród dzieci i młodzieży, stąd też zagrożenie znajduje się głównie w komunikacji trudno kontrolowalnej. Dzieci często tworzą tożsamość, która jest teoretycznie tożsamością osoby dorosłej. Bardzo wczesne zetknięcie z pornografią powoduje wytworzenie pewnego wzorca zachowań, które odbiega od wzorca właściwego dla psychospołecznego rozwoju dziecka. Niewłaściwe zachowanie dziecka ma określone konsekwencje obejmujące zarówno rozwój dziecka, ryzyko napiętnowania dziecka, ale także konsekwencje prawne. Źródłem niewłaściwych zachowań jest wczesny dostęp dzieci do treści, które ugruntowują przekonanie, że pewne zachowania są naturalne. Potrzebne są działania w sferze edukacyjnej, uwrażliwienie dzieci, wyjaśnienia konsekwencji działań w zrozumiałym dla nich sposób. Wskazane są również działania regulacyjne.

Jeden z członków Rady nawiązał do pytania Pana mec. dotyczącego skuteczności projektu ww. ustawy, które również jest podzielane przez przedstawicieli rynku. Z perspektywy strony biznesowej nie ma wątpliwości co do słuszności celu, jaki stawia sobie projektodawca. Wątpliwości budzi skuteczność modelu zaproponowanego w projekcie ustawy. Wskazany model ceduje bardzo istotną rolę na dostawców dostępu do Internetu, na konkretny segment rynku - ceduje na biznes ciężar odpowiedzialności za ograniczanie dostępu do Internetu. Dostawcy nie odżegnują się od bardzo istotnej roli jaką pełnią w tym ekosystemie. Uznano, że pytanie jest szersze - kto powinien starać się o uniemożliwienie dzieciom dostępu do treści nieodpowiednich i czy tylko dostawca dostępu do Internetu jest jedynym i najważniejszym aktorem, na którym ta odpowiedzialność powinna spoczywać. Biznes dostrzega w tej materii olbrzymią rolę przede wszystkim rodziców i opiekunów. Nie ma wątpliwości, że podniesienie poziomu ich wiedzy na temat zagrożeń świata online jest priorytetem. Uznano, że w projekcie ustawy rola rodziców została pominięta. Zauważono również pominięcie twórców treści nieodpowiednich. Brakuje przedstawionych narzędzi do walki z twórcami oraz propagującymi treści nieodpowiednie, a także nałożenia na takie podmioty obowiązków związanych z dotrzymaniem należytej staranności w zakresie weryfikacji wieku dzieci mających dostęp do takich treści.

Jeden z członków Rady nawiązał ponownie do wypowiedzi Pana mec. Darkowskiego dot. kwestii definicji treści nieodpowiednich. Tytuł projektu ustawy wskazuje treści nieodpowiednie, a projektodawca skupia się na treściach pornograficznych. Podkreślenia wymaga fakt brakującej definicji takich treści, a przyszli adresaci obowiązków nie wiedzą w jakich granicach mają działać oraz jakiego typu treści ograniczać. Sam model zakłada obowiązek filtrowania treści znajdujących się w internecie pod kątem wyszukiwania treści pornograficznych przez przedsiębiorców zapewniających dostęp do Internetu.

Skierowano pytanie do Pana Przewodniczącego M. Świrskiego o zadania KRRiT w zakresie edukacji medialnej. Pan Przewodniczący odpowiedział, że ustawa o KRRiT nakłada na KRRiT pewne obowiązki z tym związane, jednak nie przekładają się one na budżet, który byłby uzupełniony o te obowiązki. Istnieją pewne możliwości KRRiT stymulowania określonych działań nadawców publicznych i takie działania zostały podjęte i są kontynuowane - np. powstanie Centrum Edukacji Medialnej w Kielcach. Co do działań ogólnopolskich w sensie edukacji medialnej sensu stricto to niezbędny jest kontakt z Ministerstwem Edukacji i Nauki.

Pan Przewodniczący M. Świrski poruszył także zagadnienie dezinformacji. Sposób monitorowania mediów przez KRRiT oparty o zapisy ustawowe jest w dalekiej mierze niedoskonały w porównaniu do wyzwań stojących przed KRRiT. Monitoring jest następczy z wykorzystaniem treści samych nadawców. Proces wzywania nadawcy do przekazania treści do KRRiT trwa długo, w związku z tym brakuje efektu szybkości, który umożliwia przeciwdziałanie zjawiskom dezinformacji w dobie wojny hybrydowej. W tym zakresie KRRiT musi udoskonalić swoje narzędzia, co także wymaga środków z budżetu. W następnym roku budżetowym Przewodniczący KRRiT będzie podejmował działania w zakresie zwiększenia nakładów na tego rodzaju aktywności – zbudowania albo zakupu narzędzi, które są niezbędne do działań zwalczania dezinformacji w polskich mediach z wykorzystaniem nowoczesnych technik. W dotychczasowej praktyce nadawcy lekceważyli polecenia udostępniania materiału KRRiT, dlatego niektóre postępowania, które zostały wszczęte w poprzedniej kadencji KRRiT w 2022 roku trwają obecnie.

Pojawiło się pytanie czy KRRiT będzie dokonywać monitoringu lub rejestru inicjatyw prowadzonych przez wszystkie sektory w zakresie edukacji medialnej. Pan Przewodniczący M. Świrski odpowiedział, że takie są plany. Obecnie nie ma sprecyzowanego poglądu na tę sprawę ze względu na jej świeżość w działaniach oraz w materii ustawowej. Wspomniana rejestracja w zamierzeniach nie będzie miała charakteru represyjno-napominawczego, raczej integrujący, a także dający świadomość rządzącym, że istnieje sfera inicjatyw, która wymaga finansowania.

Dyskutowano o zjawisku pedofilii oraz ochronie praw dziecka. Przewodniczący Świrski oraz mec. Darowski poproszeni zostali przez prowadzącego, Pana Konrada Ciesiołkiewicza, o ustosunkowanie się do kontekstu informacyjnego tragicznej śmierci chłopca (Mikołaja), którego dane osobowe umożliwiające identyfikację zostały ujawnione oraz szeroko powielane w przestrzeni mediów cyfrowych. Przewodniczący Świrski wyjaśnił kolejność działań podejmowanych przez KRRiT. Poinformował też o niezwłocznym podjęciu decyzji i wszczęciu postępowania z urzędu. Mec. Darkowski odpowiedział, że Biuro Rzecznika Praw Dziecka wystąpiło do sądu o akta sprawy 30.12.2022, które otrzymało 20.01.2023 podejmując działania.

Pan Przewodniczący zaproponował wystosowanie apelu do świata politycznego i medialnego w sprawie zaprzestania wykorzystywania ludzkiej tragedii do politycznych sporów.

Pan Przewodniczący nawiązał do wypowiedzi członków Rady dotyczących braku definicji pornografii w dyskutowanym projekcie ustawy, zauważył, że co za tym idzie narzędzia poznawcze, następnie regulacyjne nie mogą być zbyt twarde, z tego powodu, że jest to trudna materia. Pan Przewodniczący zaproponował, aby w stanowisku Rady zaznaczyć, że nie należy zmierzać do znalezienia najbardziej twardego narzędzia, które wszystko rozstrzygną. Można podjąć próby stosowania narzędzi bardziej miękkich i intuicyjnych zostawiając większą swobodę np. wymiarowi sprawiedliwości itd.

W dalszej części posiedzenia dyskutowano o sztucznej inteligencji. Pan Przewodniczący wskazał, że dzięki narzędziu sztucznej inteligencji można pokazywać co jest dobrą decyzją, a co taką nie jest. Takie urządzenie w każdej platformie informacyjnej uczy się nie poprzez definicję, a poprzez praktykę i doświadczenie - tu człowiek jest konieczny. Wspomniane podejście jest dużo bardziej sprawne, ale równocześnie istnieją obawy, że nie da się go prawnie zapisać.

Jeden z członków Rady poinformował, że trwają prace nad możliwością wychwytywania części treści o charakterze pedofilskim przy pomocy mechanizmu sztucznej inteligencji. Istnieje wiele mechanizmów, które można zaangażować w proces wyszukiwania i uczenia, aby ograniczyć ilość tego typu treści w Internecie. Wspomniano, że trwają prace nad nową Konwencją o Cyberprzestępczości.

[Prace nad Digital Markets Act – Pan Michał Kanownik.](#)

Pan Michał Kanownik zaznaczył, że temat prac nad Digital Markets Act jest bardzo trudny, gdyż z jednej strony Digital Services Act oraz Digital Markets Act obowiązują bezpośrednio w Polsce z uwagi na to, że są to rozporządzenia. Z drugiej strony wspomniane akty wymagają pewnych zmian legislacyjnych dopasowujących nasze prawo do ich zapisów. Można odnieść wrażenie, że strona rządowa nie podejmuje wielu działań co do przygotowania zmian legislacyjnych w tym zakresie. W odniesieniu do DSA jedyny draft dokumentu, o którym na poprzednim posiedzeniu Rady mówiła Pani Katarzyna Chałubińska-Jentkiewicz, to projekt nieformalny podziału kompetencyjnego pomiędzy instytucjami państwowymi. W DMA znajduje się dużo pytań i wątpliwości mogących mieć kolosalne znaczenie dla praktyki stosowania wspomnianego aktu. Drugą kwestią nierozstrzygniętą w Polsce to organ decydujący w zakresie rynku cyfrowego. Decyzja nie została oficjalnie zapowiedziana, a ma kolosalne znaczenie, z uwagi na to, iż jest to kluczowy podmiot, który będzie rozstrzygał o sposobie stosowania i wdrażania przepisów DMA w Polsce.

Powrócono także do tematu Data Act. Pan Przewodniczący zaproponował stworzenie listy zastrzeżeń w sprawie Data Act.

Uczestnicy posiedzenia:

Członkowie Rady:

1. Izabela Albrycht
2. Konrad Ciesiołkiewicz
3. Andrzej Dulka
4. Agnieszka Gryszczyńska
5. Michał Kanownik
6. Janusz Kosiński
7. Anna Beata Kwiatkowska
8. Mirosław Maj
9. Dariusz Milka - Wiceprzewodniczący
10. Aleksandra Musielak
11. Józef Orzeł - Przewodniczący
12. Paweł Śniatała
13. Robert Trętowski
14. Mateusz Tykierko

Zaproszeni goście:

15. Maciej Świrski, Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji
16. Mecenas Tomasz Darkowski, Przedstawiciel Biura Rzecznika Praw Dziecka
17. Jarosław Mojsiejuk, ekspert Rady
18. Wiesław Paluszyński, ekspert Rady

Sekretariat Rady i pracownicy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów:

19. Krzysztof Głomb, Pełnomocnik Ministra Cyfryzacji do spraw współpracy z administracją samorządową Rzeczypospolitej Polskiej; Pełnomocnik Ministra Cyfryzacji do spraw relacji z podmiotami działającymi na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych
20. Tomasz Opolski, Zastępca Dyrektora Departamentu Telekomunikacji w KPRM
21. Agnieszka Chruszcz, Naczelnik Wydziału, Departament Telekomunikacji w KPRM
22. Łukasz Różycki, Starszy specjalista, Departament Telekomunikacji w KPRM
23. Joanna Laskowska, KPRM